

6. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Гуртієва Л. М.

Пелехата Анна Олександрівна

студентка 2-го курсу магістратури факультету прокуратури
та слідства (кримінальної юстиції)

Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ДОКАЗУВАННЯ ПІД ЧАС ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Чинний Кримінальний процесуальний кодекс України встановив кардинально нові підходи до нормативного визначення та упорядкування правових процедур, які пов'язані із застосуванням примусових заходів, що спрямовані на досягнення ефективності кримінального провадження. Вказане проявляється, у: виключному характері застосування примусових заходів, законодавчому визначенні підстав і умов обрання, зміни і скасування, а також достатньо чіткій правовій регламентації порядку розгляду та вирішення питань про застосування примусових заходів.

Кримінальний процесуальний кодекс України у ст. 131 визначає види ЗЗКП. Але даний перелік не вичерпний, адже можуть бути застосовані і спеціальні ЗЗКП.

Проте законодавчого визначення поняття ЗЗКП відсутні, тому безліч науковців намагаються дати наукове визначення поняття ЗЗКП.

Василь Іванович Фаринник визначає ЗЗКП, як визначені кримінальним законодавством заходи примусового характеру, що застосовуються лише посадовими особами та державними органами, які мають відповідні повноваження, і застосовуються до підозрюваного, обвинуваченого, потерпілого, свідка та інших осіб, які приймають участь у кримінальному провадженні. Мета їх застосування – недопущення реальних і можливих перешкод, які

виникають та не дають можливості здійснити завдання кримінального судочинства.

Ольга Георгіївна Шиловська вважає, що ЗЗКП – це передбачені кримінальним законодавством заходи, що мають примусовий характер і застосовуються для запобігання і подолання тих негативних обставин, що перешкоджають чи можуть перешкодити у майбутньому вирішенню завдань кримінального провадження, забезпечити його дієвість, за наявності підстав і в порядку, встановлених КПК [4, с. 367].

Не дивлячись на те, що законодавець визначив в Кримінальному процесуальному кодексі ЗЗКП, проте залишив низку проблемних питань, що необхідно вирішити у практичній та доктринальній площині [3, с. 165].

Одна із них полягає у тому, що відомості, якими обґрунтовується необхідність застосування ЗЗКП, є доказами згідно з ч. 1 ст. 84 КПК України, а отже, на них поширюються загальні вимоги, що сказані в КПК щодо належності і допустимості. Але вимоги щодо визначення та надання переліку свідків, яких необхідно допитати під час розгляду клопотання про застосування заходів забезпечення кримінального провадження, не є виправданими і є такими, які суперечать встановленому у ст. 94 ч. 2 КПК України положенню, згідно з яким жоден доказ не має наперед встановленої сили.

Так, Міщенко Сила Мойсейович вважає, що допит свідків не має бути обов'язковим правилом під час розгляду клопотання про застосування запобіжних заходів, оскільки це значно ускладнює відповідну процедуру [5, с. 91]. На противагу йому Острійчук Олег Павлович вказує на необхідність прийняття рішення про застосування запобіжних заходів, арешту майна тільки на основі показань учасників кримінального провадження за умови їх взаємозв'язку та достатності для прийняття відповідного рішення [6, с. 6]. На необхідність розширення можливостей допиту свідків вказують також О. Дроздов, А. Стебелев та М. Гончаров [1, с. 57-58]. Також необхідно вернути увагу, на те, що однією із вимог до клопотань про застосування тимчасового обмеження у користуванні спеціальним правом та відстороненні від посади законодавець визначає перелік свідків, яких під час розгляду такого клопотання прокурор та слідчий вважають необхідним допитати (п.7 ч. 2 ст. 150, п. 7 ч. 2 ст. 155 КПК України).

Тому, ми вважаємо, що для забезпечення єдності джерел доказів, якими слід обґрунтовувати доводи відповідного клопотання законодавцю необхідно витлумачити положення про обов'язок зазначати у клопотанні про застосування ЗЗКП переліку свідків, яких слід допитати.

Настуним проблемним аспектом доказування є те, що відповідно до ч. 1 ст. 333 КПК України, ЗЗКП застосовуються під час судового провадження відповідно до положень 2 Розділу КПК України з урахуванням особливостей, встановлених 4 Розділом КПК, із чого випливає висновок про те, що під час розгляду таких клопотань у досудовому і судовому провадженні локальний предмет доказування є тотожним. Проте при ухваленні рішення про здійснення тимчасового доступу до речей і документів у судовому провадженні, окрім обставин, що передбачені ст. 163 159 КПК України, суд додатково має з'ясувати причини, через які доступ не був здійснений під час досудового розслідування (ч. 2 ст. 333 КПК України).

Ця позиція законодавця пояснюється спрямованістю тимчасового доступу до речей і документів на отримання відомостей, що в подальшому можуть бути використані як докази у судовому розгляді, в той час як тенденції реформування кримінального судочинства спрямовані на обмеження правових можливостей збирання доказів сторонами кримінального провадження на стадії судового розгляду [2, с. 155].

Тому, ми можемо обґрунтовано стверджувати, що існує необхідність уточнення предмету доказування, правила про розподіл тягара доказування та доказової презумпції під час вирішення клопотань про надання тимчасового доступу до речей і документів у судовому провадженні

Отже, ми можемо зробити висновок, що заходи забезпечення кримінального провадження мають декілька проблемних аспектів у своєму застосуванні. А визначення факторів, що ускладнюють механізм прийняття рішень про застосування заходів забезпечення кримінального провадження сприяють подальшому їх усуненню шляхом внесення змін і доповнень до КПК.

Список використаних джерел

1. Дроздов О., Стебелев А., Гончаров М. Проблеми захисту при обранні запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. Вісник Національної асоціації адвокатів України. 2015. № 1-2. 159 с.

2. Завтур В. А. Допустимість доказів під час розгляду та вирішення слідчим суддею клопотань про застосування заходів забезпечення кримінального провадження [Електронний ресурс] / В. А. Завтур // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. – 2016. – Вип. 41(2). – С. 154-157. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2016_41\(2\)_38](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2016_41(2)_38)
3. Завтур В. А. Прийняття рішень про застосування заходів забезпечення кримінального провадження: проблемні питання [Електронний ресурс] / В. А. Завтур // Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України. – 2016. – № 6. – С. 163-169. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vprc_2016_6_23
4. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / О.М. Бандурка, Є.М. Блажівський, Є.П. Бурдоль та ін.; за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, А.В. Портнова. У 2 т. Т. 1. Харків: Право, 2012. 768 с.
5. Міщенко С.М. Слідчий суддя як суб'єкт реалізації судового контролю під час здійснення досудового розслідування: окремі аспекти. Часопис цивільного і кримінального судочинства. 2012. №6 (9). 96 с.
6. Острійчук О.П. Показання як процесуальне джерело доказів у кримінальному провадженні: автореф. дис.... канд. юрид. наук: 12.00.09. Кривий Ріг, 2016. 18 с.
7. Фаринник В.І. Заходи забезпечення кримінального провадження у новому кримінальному процесуальному законодавстві: сутність та класифікація. Вісник кримінального судочинства. 2015. №1. 142 с.
Науковий керівник: к.ю.н., доцент Лукашкіна Т. В.

Піскун Дарина Олександрівна

студентка 4-го курсу соціально-правового факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»

СУТНІСТЬ ТА ДІЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРИНЦИПУ ЗМАГАЛЬНОСТІ У ДОСУДОВОМУ РОЗСЛІДУВАННІ

31 жовтня 1995 року Верховна Рада України прийняла закон про приєднання до Статуту Ради Європи, зобов'язавшись привести своє національне законодавство у відповідність із загальновизнаними